

«Η ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ»

Ροδοχώρι Νάουσας 30/08/2015

N. ΛΥΓΕΡΟΣ

Καλησπέρα,

Όσον αφορά το θέμα χάρηκα για την παρέα μας, όσον αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις, θα το χρησιμοποιήσουμε και στο θέμα της διάλεξης. Με το θέμα το Ποντιακό, μερικά πράγματα γίνονται πιο ακραία λόγω της γενοκτονίας, αλλά θα ξεκαθαρίσουμε το γενικό πλαίσιο, πως λειτουργεί η ανθρωπότητα, μέσα σ' αυτόν τον τομέα. Άρα το πρώτο πράγμα που μπορούμε να πούμε είναι το εξής: Είναι ότι ο Μίλτος μας έφερε ανθρώπινα μαζί με το Γιάννη, δεν ήταν τόσο σίγουρος από την αρχή απ' ότι φαινόταν, υπήρχε μια καθοδήγηση από τον Γρηγόρη, τελικά είμαστε το αποτέλεσμα αυτής της ανθρώπινης σχέσης, φαντάζομαι ότι φοβήθηκε και για τα καθίσματά του πίσω, βλέπω ότι ξέρετε σχετικά; εντάξει... κι είναι σημαντικό όταν φέρνεις έναν ομιλητή να είναι σε κανονική κατάσταση.... Άρα:

Το πρώτο πράγμα που βλέπουμε είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα πάνω κάτω, όλοι σας, - βλέπουμε εσάς, το Γρηγόρη, έτσι - αδιαφορείτε για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όσο, δεν τα καταπατάει κάποιος. Δηλαδή, άμα κάνετε αυτό το τεστ και ρωτήσετε, εδώ, μεταξύ σας, μπορείς να μου πεις έναν κατάλογο από ανθρώπινα δικαιώματα; Ε, θα δείτε ότι θα δυσκολευτείτε. Σας δίνω ένα παράδειγμα σ' έναν τομέα, ας πούμε άμα σας πω ότι έχει ηχογραφηθεί η Συνθήκη της Λωζάννης και σας ρωτήσω

- «Πόσα άρθρα παραβιάζονται από τη Συνθήκη της Λωζάννης;...»

Μετά θα μου πείτε ότι δεν την έχετε διαβάσει λεπτομερώς. Άρα τα ανθρώπινα δικαιώματα δημιουργούνται ανάποδα, δηλαδή υπάρχει πρώτα καταγγελία και πρέπει να δούμε ότι αυτές οι έννοιες που υπάρχουν ανάποδα, προέρχονται από μια τάση, η οποία είναι: "Κανονικά είμαστε όλοι καλοί". Και ξαφνικά εμφανίζονται κι άλλοι. Αυτοί οι άλλοι καταπατούν τους άλλους. Τώρα μετά είναι το πόσο τους καταπατούν. Τους καταπατούν προκαλώντας ένα έγκλημα πολέμου, ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, μία γενοκτονία, και θα δείτε, αυτό που 'χει ενδιαφέρον, είναι ότι μιλάμε για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχουμε καθορίσει τα δικαιώματα της ανθρωπότητας. Είναι ακριβώς το ίδιο που γίνεται με τον Κώδικα και τον Ποινικό Κώδικα. Θα δείτε ότι περιγράφονται οι πράξεις, οι οποίες θεωρούνται καταδικαστέες και τιμωρούνται και όχι άλλες. Άρα μετά όταν ρωτήσετε σε κάποιον τι είναι το φυσιολογικό, θα σας πει πάνω κάτω, είναι να μην είμαι παράνομος. Και μερικές φορές είμαστε παράνομος λόγω άγνοιας της νομιμότητας. Δηλαδή όταν δεν έχουμε διαβάσει όλο τον Κώδικα.

Τώρα στα θέματα που αφορούν ειδικά το Ποντιακό, το πρώτο ελάττωμα που έχουν οι Πόντιοι - γιατί έχουν ελαττώματα οι Πόντιοι - εγώ δεν είμαι Πόντιος, αλλά βλέπετε δεν είμαι τέλειος, οι Πόντιοι έχουν ένα ελάττωμα. Νομίζουν ότι επειδή γεννήθηκαν Πόντιοι, όλα αυτά που λέν' είναι Ποντιακά. Ενώ, όπως όλοι οι άνθρωποι, τα περισσότερα που λέν' είναι άχρηστα. Άρα όταν λέτε κάτι ως Πόντιος για τον Πόντο, νομίζετε ότι είπατε κάτι το

σημαντικό και μετά όταν ο άλλος σας ρωτάει: «Δηλαδή έχεις πάει; Έχεις δει; Ξέρεις πως είναι η κατάσταση, ή απλώς, ε, το λες έτσι;» Μετά θα σας πει: «Εμένα μου έχουν πει, ότι μου έχουν πει και μου έχουν πει». Ε, πάνω - κάτω άμα θέλετε να ασχοληθείτε ας πούμε, με έναν τομέα επιστημονικό και βασίζεστε μόνο και μόνο σ' αυτά που σας έχουν πει οι πρόγονοί σας, θα δείτε ότι ο τομέας ο επιστημονικός, συνήθως καταλήγει σε καφενείο, για το οποίο συμφωνούμε όλοι, ε; Υπάρχουν τομείς που είναι πολύ δύσκολο για έναν άνθρωπο να μην έχει άποψη. Δηλαδή άμα σας πω, ας πούμε: «Τι πιστεύετε για την πολιτική;» θα δείτε ότι όλοι έχουμε άποψη. Άμα σας πω όμως, ένα τεχνικό θέμα, του τύπου «Τι πιστεύετε για την πυρηνική φυσική;» - μα δεν πιστεύετε τίποτα κιόλας, δεν ξέρετε καν τι είναι ο τομέας.

Άρα, στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουμε την εντύπωση όλοι μας ότι λέμε κάτι που είναι σημαντικό. Και το θέμα είναι ότι, όταν πάμε στο δικαστήριο, το δικαστήριο μας λέει: «Μα δεν είπατε τίποτα». Άρα είναι αυτό που λέμε: τα πειστήρια. Δηλαδή, όταν καταγγείλετε κάποιον, για μία πράξη που έχει κάνει, άμα είναι μόνο προφορικός ο λόγος σας, δεν υπάρχει κανένα γραπτό, έχετε ένα πρόβλημα. Το πρώτο πρόβλημα που εμφανίστηκε για το θέμα της γενοκτονίας, για το όταν οι Πόντιοι έλεγαν: «Έχουμε υποστεί μία γενοκτονία», τους έλεγαν: «Έχετε υποστεί ένα μακελειό». Άντε τώρα να δείτε τη διαφορά. Αλλά ευτυχώς που σιγά - σιγά ήρθαν άνθρωποι, όπως είναι ο Κωνσταντίνος Φωτιάδης, που είπε: «Ξέρεις, θα το πούμε, αλλά δεν θα μας πιστέψουν, άρα για να μας πιστέψουν, θα πρέπει να το μελετήσουμε» και θα πούμε το ίδιο, αλλά μελετημένο, με αναφορές. Κι έτσι εκεί για πρώτη φορά - και ο Ενεπεκίδης έκανε το ίδιο - να χρησιμοποιήσουμε τα αρχεία από τις ξένες χώρες. Και να τους λέμε ότι, ας πούμε, η χώρα σας κατέγραψε αυτό το γεγονός και είπε ότι, τότε σφαγιάστηκαν τόσα άτομα, την ίδια μέρα. Αυτό είναι ένα γεγονός. Αυτό θα μπορεί να διασταυρωθεί και όπως καταλαβαίνετε, όταν έχουμε αρχεία του τύπου: Γερμανικά, Αυστριακά, Γαλλικά, Ιταλικά, ο άλλος πείθεται περισσότερο όταν είναι από τη δικιά του την Υπηρεσία.

Όταν λέει ένας Έλληνας ότι έχουμε υποστεί ένα πρόβλημα και οι μόνες πηγές που έχει είναι μόνον Ελληνικές, όλοι πιστεύουν ότι αυτές είναι σ' ένα πλαίσιο προπαγάνδας. Άμα θέλετε να το πείτε ανάποδα: Φανταστείτε να ακούτε κάποιον, που να μιλάει από την Τουρκία και να έχει μόνο τουρκικές πηγές. Ε, νομίζω ότι στο τέλος θα του πείτε: «Έχεις κι άλλες πηγές ή είναι μόνο αυτές; επίσημες και κρατικές». Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχουμε μία πρόσβαση σε πηγές διασταυρωμένες και αν μπορούμε να μην είναι από το ίδιο πλαίσιο.

Σε μια διάλεξη είχα πει ότι οι Πόντιοι δεν είναι Πόντιοι και είχαν παραξενευτεί..., στην αρχή και εξήγησα ότι οι Πόντιοι είναι Έλληνες. Άρα, μπορεί να σας φαίνεται τρομακτικό σαν ορισμός, γιατί μερικές φορές κατηγορούνται οι Πόντιοι - βάζουνε διάφορα... μπροστά στο: Πόντιος - και να θυμάστε ότι οι Πόντιοι, έγιναν Πόντιοι, στην Ελλάδα. Γιατί στον Πόντο έλεγαν τον εαυτό τους, Έλληνες. Αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί θέλει να πει ότι είναι, οι Έλληνες του Πόντου και όχι οι Πόντιοι, η σωστή ορολογία. Γιατί φανταστείτε τώρα, ας πούμε ότι έχετε Έλληνες στην Αυστραλία και τους ονομάζετε: τους Αυστραλέζους. Μα οι Έλληνες στην Αυστραλία, λέγονται Έλληνες. Είναι μόνο όταν θα 'ρθούν στην Ελλάδα που θα τους πούμε ότι αυτοί είναι Αυστραλέζοι. Άρα εδώ είναι το ίδιο. Τα δικαιώματα της ανθρωπότητας σε επίπεδο γενοκτολογίας -γιατί γενοκτολογίας είναι ουσιαστικά - είναι πως

μπορώ εγώ να προετοιμαστώ για να μην γίνει αυτό που δε θά 'πρεπε να γίνει. Άρα, στο τμήμα Γενοκτολογίας στο Συδνευ τους είχα πει στο μεταπτυχιακό - είναι αυτό που θέλετε να κάνετε κι εσείς εδώ, είναι άμα σε επίπεδο μεταπτυχιακό το μόνο που είστε ικανοί να κάνετε είναι να μελετάτε τις γενοκτονίες που έχουν γίνει χωρίς να μπορέσετε να σταματήσετε αυτές που θα γίνουν, τότε δεν σας έχουμε ανάγκη. Αυτό λέγεται: Ιστορικός. Έχουμε Ιστορικούς. Εμάς αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να έχουμε ένα Τμήμα Γενοκτολογίας, το οποίο επιτρέπει σε κάποιον που το σπουδάζει, όταν βλέπει τα πρώτα ίχνη, ότι, προσπαθούν να κάνουν κάτι, να μπορεί να το εντοπίσει και να το κατηγορήσει. Άρα, ας περάσουμε σε ένα άλλο στάδιο, για το οποίο μιλάτε κι εσείς: οι Χριστιανοί στη Συρία. Είναι μερικοί από εσάς που αναρωτιούνται αν είναι γενοκτονία. Έχει ενδιαφέρον, γιατί φαίνεται ότι είναι, διαπιστωμένο, γενοκτονία, απλώς εμείς ακόμα το συζητάμε. Αλλά σας δίνω ένα παράδειγμα, όταν έγινε η γενοκτονία στη Ρουάντα, πάνω κάτω μιλήσαμε τρία χρόνια, τρία χρόνια, αφ' ότου έγιναν τα γεγονότα, αν ήταν γενοκτονία ή όχι. Μετά από 10 χρόνια - από το '94 έως το 2004 - φτάσαμε στο: η 7η Απριλίου να είναι Παγκόσμια Ημερομηνία Γενοκτονίας στη Ρουάντα. Άρα προσπαθώ να σας πω ότι, για ένα γεγονός που έγινε, για το οποίο συζητούσαμε για χρόνια, μετά από 10 χρόνια έγινε Παγκόσμια Ημέρα, που σημαίνει ότι έγινε κάποια δουλειά. Το γεγονός δεν άλλαξε. Το θέμα, τι έγινε: Είναι ότι δεν βοηθήσαμε καθόλου τους ανθρώπους που πέθαναν εκείνη τη στιγμή. Εμείς εξετάζαμε αν πέθαναν σωστά. Δηλαδή, με τα κριτήρια της γενοκτονίας.

Αυτό λοιπόν γίνεται τώρα. Πρόσφατα, είδατε ότι, ανατίναξαν ένα Ναό. Εμείς τα κοιτάζουμε αυτά τα πράγματα, κάπως αφαιρετικά... Δηλαδή λέμε, ότι είναι Χριστιανοί, προσέχετε - και εμείς κάνουμε το ίδιο λάθος, με τους Πόντιους - τους ονομάζουμε Χριστιανούς της Ανατολής. Λες και καθορίζονται από την Ανατολή. Ενώ στην πραγματικότητα, αυτοί είναι Χριστιανοί πριν από εμάς. Διότι, αν θυμάστε καλά, (α, βλέπω η κοπέλα ξαφνιάστηκε. Ξαφνιάστηκε... και βοηθάει ο διπλανός σου... αλλά, πάλι ξαφνιάστηκε...). Διότι, «θα έλεγες, ας πούμε για τον Χριστό ότι είναι Χριστιανός της Ανατολής;» Άρα μερικές φορές δίνουμε τις εκφράσεις τις γεωγραφικές, ενώ στην πραγματικότητα, θα έπρεπε να μιλάμε για τους πρώτους Χριστιανούς. Και είναι οι πρώτοι Χριστιανοί στην περιοχή. Άρα, εδώ έχουν κάνει ένα λάθος στρατηγικό, γιατί έχουν μείνει στην περιοχή όπου εμφανίζονται άλλα θέματα. Άρα μετά σιγά σιγά, τους λέμε: «οι Χριστιανοί της περιοχής που έχουν προβλήματα». Λες και επέλεξαν να είναι στα προβλήματα. Αυτό σημαίνει ότι, ποια είναι η θέση μας, εμείς τώρα, ως Έλληνες, που έχουμε γνωρίσει τη γενοκτονία, που έχουμε αναγνωρίσει γενοκτονίες, ποια είναι η θέση μας λοιπόν, με τους Χριστιανούς που έχουν προβλήματα στη Συρία και στο Ιράκ. Ε, πάνω κάτω η θέση μας είναι ότι: είναι μακριά. Το πιο ωραίο είναι ότι είναι ακριβώς αυτό που έχουν υποστεί και οι πρόγονοί σας. Ε, τότε αν μιλούσαμε για την γενοκτονία των Ποντίων, λέγαμε: «Μα, κανένας δεν λέει τίποτα;». Γιατί όλοι βρίσκονταν μακριά. Και να έχετε πρόσβαση σε πηγές τοπικές, πρέπει να έχετε πάει. Εγώ ξέρω, ότι πήγα πρόσφατα στην Τραπεζούντα - φαντάζομαι ότι πριν πάτε στην Τραπεζούντα, για όσους πήγαν πρώτη φορά, είχατε μία εικόνα, ας πούμε. Ξαφνικά, πηγαίνεις εκεί πέρα, αυτή η εικόνα υλοποιήθηκε και μπορεί να μην έχει καμία σχέση με αυτό που σκεφτόσαστε. Ναι, αλλά είναι μόνο η δεύτερη εικόνα που είναι σωστή. Η πρώτη, ήταν κάτι το ιδεατό, που μπορεί να μην έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα. Τότε ξυπνάς. Αυτό τα ξύπνημα είναι πάρα πολύ σημαντικό, για το θέμα της Ανθρωπότητας.

Όταν λέμε λοιπόν για τον τίτλο: «Αντεπίθεση της Ανθρωπότητας», η ιδέα είναι ότι δεν είναι η Ανθρωπότητα που θα πάει να κάνει πράξεις που θα είναι ανάλογες, αλλά πρέπει να καταλάβουμε ότι, έχουμε πράξεις βαρβαρότητας. Άρα, η βαρβαρότητα, πρέπει να καταδικάζεται κι ας γίνεται και μέσω της ποινικοποίησης. Μερικές φορές χάνουμε αγώνες. Δηλαδή, ειδικά στην Νεολαία.

- «Πόσοι από εσάς πάλεψαν για να περάσει το θέμα της ποινικοποίησης στην Ελλάδα;»

«Η κοπέλα, Γρηγόρη εδώ μπροστά, σε κοίταξε αμέσως. Δεν ξέρω αν ήταν φαινόμενο караμπόλας, αλλά κάτι θέλει να πει, ήταν του τύπου: Ελπίζω να τ'ο κανες εσύ». Τι εννοώ; Ξέρετε ότι υπάρχουν μερικοί Πόντιοι που δεν ξέρουν καν ότι έχει περάσει η ποινικοποίηση στην Ελλάδα; Τόσο απλά, τόσο απλά. Και δεν ξέρουν καν ότι αφορά την γενοκτονία των Ποντίων κιόλας. Και νομίζουν ότι είναι... Είχαμε συζητήσεις που θα τις ονομάσουμε ουτοπικές, έρχονταν να με δουν άνθρωποι, οι οποίοι μου έλεγαν: «Αφού – λέει – ποινικοποίηση των γενοκτονιών, δεν αφορά την δικιά μας!» κι έλεγα: «Μα, ευτυχώς που λέει των γενοκτονιών που έχουμε αναγνωρίσει, γιατί αφορά και την γενοκτονία των Ποντίων». Γιατί άμα έλεγε μόνο ένα όνομα, τότε θα ήταν για μία γενοκτονία. Αυτό, αυτόματα αναγνωρίζει και την γενοκτονία των Ποντίων και την γενοκτονία των Εβραίων και την γενοκτονία των Αρμενίων. Είναι γενοκτονίες που έχουμε αναγνωρίσει. Δεν έχει ακόμα αναγνωρίσει την γενοκτονία των Ασσυρίων, αλλά νομίζω ότι θα περάσουμε και σ' αυτό το στάδιο σιγά σιγά και με τις κινήσεις που γίνονται σε Ποντιακό επίπεδο αλλά και σε Πανποντιακό. Ποια είναι η ιδέα; Η ιδέα είναι ότι όταν έχεις υποστεί μία γενοκτονία και θέλεις συνεχώς να σε αναγνωρίσουν όλοι οι άλλοι, θα ήταν καλό να σκεφτείς μήπως πρέπει να αναγνωρίσεις κι εσύ κάτι. Γιατί άμα ο καθένας περιμένει από όλους – και εδώ είναι οι ανθρώπινες σχέσεις – άμα ο καθένας περιμένει από όλους τους άλλους να τον αναγνωρίσουν και κάνει ο καθένας αυτό, κανένας δεν αναγνωρίζει κανέναν. Άμα ο καθένας αναγνωρίζει όλους τους άλλους, τότε όλοι αναγνωρίζουν όλους. Άρα δεν είναι δυνατόν να έχουμε μία τριπλή, μία τριάδα γενοκτονιών, οι οποίες έγιναν την ίδια στιγμή, στο ίδιο χρονικό διάστημα, από τον ίδιο θύτη, και εμείς να έχουμε αναγνωρίσει μόνο δύο από τις τρεις. Και με καθυστέρηση κιόλας. Διότι, τη μία την αναγνωρίσαμε το '94, την άλλη το '96 και τώρα έχουμε φτάσει στο 2015 κι ακόμα αναρωτιόμαστε, αν θα πρέπει να το περάσουμε από την Βουλή. Άρα ευτυχώς στη Βουλή έχουν γίνει κινήσεις, έχουν γίνει κινήσεις κι απ' τους Πόντιους, αλλά κι από βουλευτές – μπορούμε να πούμε ότι αυτήν την περίοδο γίνονται πολλές κινήσεις στη Βουλή – αλλά, θα 'ταν καλό να γίνουν αυτές οι κινήσεις σε μία Βουλή κι όχι να αλλάζουν συνεχώς. Γιατί μετά δεν ξέρουμε σε ποιόν να απευθυνθούμε.

Εδώ λοιπόν τι γίνεται; Έχουμε ένα πρώτο στάδιο, το θέμα της αναγνώρισης. Το δεύτερο στάδιο το θέμα της ποινικοποίησης. Προσέξτε, ότι πρόσφατα στην Ελλάδα, αποφάσισαν να βγάλουν το Κεφάλαιο που αφορά την γενοκτονία των Ποντίων.

- «Φαντάζομαι ότι όλοι αντισταθήκατε, ότι όλοι είπατε ότι είναι απαράδεκτο και ότι σίγουρα βγάλατε και ψηφίσματα». {«Σε ξανακοίταξε... κάτι θέλει να σου πει, δεν μπορεί...»}.

Λοιπόν, τι θέλω να σας πω; μην νομίζετε ότι σας πιέζω τζάμπα και άδικα. Θέλω να πω, ότι αυτό είναι και θέμα ευθύνης. Είσαστε, λοιπόν, μία ΠανΠοντιακή Νεολαία, αντιπροσωπεύεται μία τεράστια μάζα και το θέμα είναι να μην μείνετε μάζα. Και να υπάρχει δράση. Δηλαδή, όχι απλώς είμαστε πολλοί, αλλά κάνουμε και κάτι. Και να θυμάστε, όταν υπάρχει ανάγκη από δράση, οι πολλοί είναι λίγοι. Και το θέμα είναι, εάν οι λίγοι είναι σπάνιοι, για να κάνουν κάτι. Άρα εδώ έχει μεγάλη σημασία να γίνει, γιατί όπως το ξέρετε, αυτό έχει φτάσει στο επίπεδο της ΠανΠοντιακής - όσον αφορά την Αναγνώριση - κι είναι καλό να έχουμε μία κίνηση και από τη Νεολαία. Αυτό δεν σημαίνει ότι απλώς ακολουθείτε τι λένε οι γέροι, σαν εμένα, απλώς λέτε κι εμείς ως νέοι μήπως έχουμε κάποια άποψη, κάποια θέση. Ωραία. Στα θέματα της γενοκτονίας, να ξέρετε, ότι ενώ είμαστε όλοι γέροι, είμαστε όλοι νέοι. Εξηγώ. Πάνω κάτω όταν γινόμαστε γέροι, ασχολούμαστε πιο επαγγελματικά με αυτό το θέμα, αλλά επειδή αυτό το θέμα κρατάει δεκαετίες, είμαστε όλοι τόσο (δείχνει ένα εκατοστό), τόσο. Διότι, πολύ απλά, θα δείτε, ακόμα και αν πάρετε τους μεγάλους καθηγητές, στον τομέα, θα δείτε, ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν γεννήθηκαν με την γενοκτονία. Δηλαδή δεν ήξεραν καν, πως έγινε. Γεννήθηκαν πολύ αργότερα. Άρα όταν γεννήθηκαν ήταν πολύ μικροί και σιγά σιγά έμαθαν τα δεδομένα και τα ανέλυσαν, χρησιμοποιώντας αρχεία. Εσείς είσαστε ακριβώς στο ίδιο πλαίσιο. Εγώ όταν βλέπω, ειδικά στο θέμα της Νάουσας και το θέμα της Βιβλιοθήκης, όταν βλέπω όλους αυτούς του Πόντιους που κουβάλησαν όλα αυτά τα βιβλία, για να τα φέρουνε εδώ, είναι οι περισσότεροι από εμάς που θα κοίταζαν μόνο τον κώλο τους – για να είμαστε ειλικρινείς – όταν βλέπεις, λοιπόν, ότι ο άλλος έχει υποστεί μία γενοκτονία και το πρώτο πράγμα που κάνει είναι να μοιραστούν τα βιβλία – οργανωμένα κίολας, να το ξέρεις Γρηγόρη – από τον παπά, που λέει: «Εσύ θα πάρεις αυτά, εσύ θα πάρεις αυτά, εσύ θα πάρεις αυτά» και θα πάνε όλοι, όπως μπορούν και μετά θα ξαναβρεθούν και βρίσκονται εδώ. Άρα,

- «Φαντάζομαι ότι έχετε πάει στη Βιβλιοθήκη, όλοι μαζί;»
- «Πήγαμε χθες»
- «Α, το χθες σας έσωσε; Χαίρομαι, λοιπόν, που με καλέσατε σήμερα... (γέλια) κι όχι προχθές... πολύ καλό timing...»
- «Μας ενημερώσανε...»
- « Α! σας ενημερώσανε... εντάξει, ωραία. Σας ενημερώσανε ότι σήμερα θα σας πω κάτι, άμα δεν το 'χετε κάνει χθες... Αυτός τό 'ξερε»

Λοιπόν, έχει μεγάλη σημασία, γιατί πρώτα απ' όλα, μόνο και μόνο, να τα πιάσετε,

- «σας άφησαν να πιάσετε, να πιάσετε, να χουφτώσετε, χουφτώσατε κανονικά; Καταλάβατε ότι χουφτώσατε Ιστορία; Ε, με το γάντι, τώρα δεν θα σου πω τίποτα για τα προφυλακτικά, αλλά τέλος πάντων».

Άρα, η ιδέα ποια είναι; Είναι για πρώτη φορά στη ζωή σου, σου δίνουν κάτι, που είναι αυτό που εσύ είσαι η συνέχεια. Σας το δείχνουν αληθινά. Ενώ συνήθως εσείς, τι έχετε; Έχετε φυλλάδια. Εντάξει; Πόση αξία δίνετε στα φυλλάδια; Έ, πάνω κάτω είναι όσο τα μοιράζετε. Εδώ λοιπόν, όταν ο άλλος – όταν βγάλετε εσείς Πρακτικά, είναι κάτι που θες να μείνει – λοιπόν, όταν είναι βιβλία, που κατάφεραν να μην τα χάσουν, γιατί αυτό είναι το θέμα. Τα πρώτα εγκλήματα που κάνουν είναι τα βιβλία. Μετά είναι, τους διανοούμενους. Στο ενδιαμέσο είναι οι παπάδες και στο τέλος βρίσκεται ο πληθυσμός, χωρίς καμία παράδοση.

Έχουμε ανθρώπους που μου δείξαν ποια να διαβάζω. Π.χ. ας πούμε, άμα δεν έχετε κάνει σπουδές για ψάλτες, θα έχετε δει βιβλία στη Βιβλιοθήκη, που είναι ψαλτικά και έχετε τις νότες πώς να τις διαβάζετε, αλλά άμα κανένας δεν σας το εξηγεί, δεν ξέρετε πώς να το διαβάζετε, είμαστε εντάξει; Άρα, θέλω να πω, είναι ακριβώς το ίδιο για εδώ.

Το θέμα μας, όσον αφορά την Αντεπίθεση της Ανθρωπότητας, είναι ότι πρέπει η Ανθρωπότητα να πει: «Απαγορεύεται η βαρβαρότητα».

Ο μόνος τρόπος να το πούμε αυτό, είναι να υπάρχει ποινικοποίηση της μη Αναγνώρισης. Έχει ενδιαφέρον γιατί, πολλοί από εσάς θεωρούν ότι η ποινικοποίηση, έτσι ως λέξη, είναι κακιά. Θυμίζει ποινικό αδίκημα. Ενώ στην πραγματικότητα, Ποινικοποίηση μη Αναγνώρισης σημαίνει απαγόρευση της βαρβαρότητας. Διότι όταν ο άλλος δεν έχει κανένα κόστος, ακόμα και να του λες είναι κακό, συνεχίζει να το κάνει. Όταν όμως έχει ένα κόστος, ακόμα και να μην του λες ότι είναι κακό, σταματάει. Δίνω ένα παράδειγμα πρακτικό. Αν θέλετε να μάθετε που βρίσκεται ένας αγνοούμενος, δεν είναι ανάγκη να πάτε να πείτε στην Τουρκία, «που είναι;» Και να πείτε, «να με λυπηθείτε» και να κλαίτε κάθε Σάββατο, όπως έκαναν για χρόνια στην Κύπρο. Είναι πολύ απλό, κάνετε μια αγωγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, θεωρείται ότι είναι ζωντανός και ζητάτε ένα εκατομμύριο. Και ξαφνικά σας λένε που είναι τα κόκκαλά του. Γιατί είναι ο μόνος τρόπος να αποφύγουν την προσφυγή. Όσο εσείς κλαίτε και δεν λέτε τίποτα, δεν το κοιτάνε καθόλου. Αλλά είχαμε ένα θέμα ηθικό, που είχε συμβεί και με γυναίκα που ήταν γυναίκες αγνοουμένων, μου λένε:

- «Εμείς Νίκο, δεν μπορούμε να κάνουμε προσφυγή, είναι σαν να λέμε ότι, το κάνουμε για τα λεφτά».
- «Μα», λέω «δεν θα το κάνετε για τα λεφτά, αλλά θα ζητήσετε τόσα πολλά λεφτά, που αυτοί θα σας πουν που είναι. Αλλά δεν θα τα πάρετε, γιατί ο μόνος τρόπος να τους πιέσετε για να σας πουν που είναι, θα είναι να κάνετε αυτήν την κίνηση».

Αυτό σημαίνει ότι, η ανθρωπότητα για να περάσει στην αντεπίθεση, επειδή είναι νόμιμη και δεν είναι βαρβαρότητα, πρέπει να χρησιμοποιήσει στρατηγική. Η στρατηγική αρχίζει, ας πούμε με τα ψηφίσματα. Αρχίζει με την νομοθεσία, αρχίζει με το θέμα της ποινικοποίησης, αρχίζει με το θέμα της αποκατάστασης. Θέλω να καταλάβετε τώρα τι γίνεται με το γεγονός ότι βγάζουμε το Κεφάλαιο για την γενοκτονία των Ποντίων. Η διαδικασία διόρθωσης, προβλέπει: Πρώτο στάδιο: Αναγνώριση, δεύτερο στάδιο: Ποινικοποίηση, από τρίτο στάδιο και μετά είναι: συγγραφή ιστορικών έργων, από κοινού. Δηλαδή, εντάξει παιδιά έγινε, θα το κάνουμε. Τώρα φανταστείτε ότι εμείς στην Ελλάδα, μόνοι μας, το 'χουμε γράψει. Έχουμε ανθρώπους που έχουν – σκέφτομαι τώρα, ειδικά τον Αντώνη Παυλίδη, την Χρύσα Μαυρίδου – τέλος πάντων, έχουμε ανθρώπους που το 'χουν παλέψει, έχουν καταφέρει να το βάλουν και ξαφνικά μες στο καλοκαίρι, μας εξηγούν ότι δεν είναι μέσα. Και εμείς, λέμε, εντάξει μωρέ..., αλλαγή μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα... φαίνεται... Πρέπει να καταλάβετε, ότι ουσιαστικά είναι σαν να είναι απόρριψη του τρίτου σταδίου. Δεν το ερμηνεύουμε έτσι. Όταν λοιπόν λέμε, ας πούμε, αποκατάσταση των έργων – όπως το βλέπετε για τους πίνακες – είχαμε ανθρώπους στην γενοκτονία, που τι έκαναν; Σκοτώνανε τους άλλους και τα έργα που είχαν, πήγαιναν και τα πουλούσαν. Είχαμε τέτοιες υποθέσεις, ήδη, και πρέπει να καταλάβετε ότι, όταν ο πίνακας επιστρέφεται στους φυσικούς κληρονόμους, πρέπει να υπάρχει μία διεκδίκηση και πρέπει να υπάρχει μία απόδειξη ότι

είναι οι φυσικοί κληρονόμοι. Όταν όμως ξαφνικά ο άλλος βγάζει μια νομοθεσία και λέει δεν πειράζει, δεν θα πάνε πουθενά αυτά τα έργα, θα μείνουν. Σας πληροφορώ ότι έχουν φύγει έργα από το Μουσείο της Μόσχας, τα οποία είχαν μεταφερθεί, από τον κόκκινο στρατό, ο οποίος τα είχε πάρει από το ναζιστικό στρατό, ο οποίος τα είχε κλέψει από τους Εβραίους. Και τελικά πήγαν σε ανθρώπους που βέβαια δεν είχαν καμία σχέση με τη γενοκτονία, επειδή δεν ζούσαν τότε. Άρα, θέλω να σας πω ότι είναι ακριβώς το ίδιο με το Ποντιακό στοιχείο, γενικότερα με τον Ελληνισμό στη Μικρά Ασία και πρέπει να καταλάβουμε ότι, όταν ξαφνικά κάποιος μας βγάζει ένα κεφάλαιο που συνθέτει την ιστορία μας, αυτό δεν είναι απλώς μια μεταρρύθμιση. Είναι μια πράξη βαρβαρότητας στην διαδικασία διόρθωσης.

Και να το πω αλλιώς: Στην Ελλάδα έχουμε αναγνωρίσει την γενοκτονία των Ποντίων. Είμαστε εντάξει; 1994. Λοιπόν, ας πούμε ότι του χρόνου, αποφασίζουμε ότι δεν το αναγνωρίζουμε πια. Γιατί λέμε, «εντάξει μωρέ...», για να καλυτερέψουμε τις σχέσεις μας».

- «Σας ξαφνιάζει, ε; Ξέρετε γιατί σας ξαφνιάζει; Γιατί το θεωρείται δεδομένο ότι δεν πρόκειται να αλλάξει τώρα. Μπορεί να σας πω ότι τίποτα δεν θεωρείται δεδομένο, γιατί αυτό λέγεται απλώς: νομοθεσία».

Άρα η νομοθεσία, άμα υπάρχει νέος νομοθέτης, αν υπάρχει νέα Βουλή, αν υπάρχει νέο Σύνταγμα, μπορεί να το αλλάξουν. Που σημαίνει ότι άμα δεν συνεχίζεις να το διεκδικείς, αυτό το χάνεις. Όταν λοιπόν, φέρνουμε σιγά σιγά, και το νόμο ποινικοποίησης, εδραιώσαμε τον προηγούμενο. Δηλαδή είπαμε, οι γενοκτονίες που έχουμε αναγνωρίσει, άμα κάποιος δεν τις έχει αναγνωρίζει, τότε υπάρχει ποινικοποίηση. Αυτό είναι το δεύτερο στάδιο. Όταν περνάμε λοιπόν στο τρίτο, τέταρτο, πέμπτο στάδιο της διαδικασίας διόρθωσης, κάθε φορά ενισχύουμε. Ρωτάω τώρα, αν πάτε στο εξωτερικό – μιλάω τώρα πιο πολύ για τις διεθνείς, θα κάνουμε άλλα πράγματα σε άλλο επίπεδο – πας στο εξωτερικό και λες: «θα 'ταν καλό εσύ ως κράτος, να μας αναγνωρίσεις». Λες εσύ: «παιδιά, στείλτε μου στοιχεία». Και ξαφνικά μαθαίνεις, ότι εγώ στα βιβλία μου, έχω βγάλει αυτό που θέλω να μου αναγνωρίσεις. Θα πεις, «μα καλά, βρε Νίκο, θες να αναγνωρίσω αυτό που έβγαλες από το Κεφάλαιο της Ιστορίας; Που το έγραψαν δικοί σου; Όχι ξένοι, το έγραψαν Έλληνες, και συχνά μάλιστα και Πόντιοι, εκπαιδευτικοί καθηγητές. Ποιο θα είναι το επιχείρημα; Θα είναι το ανάλογο πρόβλημα που έχουμε όταν λέμε, εγώ θέλω να μου αναγνωρίσεις τη γενοκτονία μου, είναι μάλιστα τριάδα και σου λέει: «εσύ τις έχεις αναγνωρίσει και τις τρεις;» «Όχι βέβαια! Εσύ να τις αναγνωρίσεις και τις τρεις! Εγώ μετά.» Καταλάβετε; Αυτά εδώ, είναι μερικά κολλήματα που έχουμε σε επίπεδο νομικής, που δεν μπορείς να το υποστηρίξεις μετά, γιατί πρέπει να υπάρχει και μια ελάχιστη αξιοπιστία. Άρα η αξιοπιστία εδώ, είναι το ίδιο. Έχετε σκεφτεί ότι η Νεολαία είναι ουσιαστικά, η επόμενη διοίκηση; Είστε οι επόμενοι, εντάξει; Οι προηγούμενοι δεν έχουν κινηθεί ακόμα, από εσάς. Άρα θέλω να σας πω ότι, οτιδήποτε κάνετε, πρέπει να σκεφτείτε αν θέλετε να είστε υπερήφανοι, όταν θα είστε μεγάλοι που το κάνατε. Θα μου πείτε, «τι μας νοιάζει εμάς, όταν θα 'μαστε μεγάλοι θα 'χουμε αλλάξει άποψη, θα 'μαστε σ' άλλο χώρο, θα 'μαστε σ' άλλο κόμμα». Λοιπόν. Ε, γράφετε ένα πράγμα και λέτε: «Εμείς αποφασίζουμε αυτό, αυτό κι αυτό κι αυτό». Έχετε σκεφτεί βέβαια, ότι θα το ξανακοιτάξετε αυτό το χαρτί μετά από είκοσι χρόνια. Κι άμα κάνετε αυτή την κίνηση «έχει και την υπογραφή μου, κιάλας!...»

Θέλω να πω, ότι, ας πούμε όταν παλέψαμε, για να μην περάσει το Σχέδιο Αννάν, μετά από έντεκα χρόνια, νιώθουμε καλά. Καταλάβετε; Άρα, αν στα ψηφίσματα που βάζετε, βάζετε πράγματα που είναι λίγο κοροϊδία και μετά το ξανακοιτάξετε ή ξανασκεφτείτε πως θα το βλέπω μετά από δέκα χρόνια, είκοσι χρόνια, θα ντρέπομαι που τό'γραψα ή θα είμαι περήφανος που τό'γραψα; Θα δείτε ότι μερικά από τα ψηφίσματα μπορεί και να ντρέπεστε. Και λέω είναι ένας καλός τρόπος να πείτε: «Μήπως παρασύρθηκα και θεώρησα ότι είναι σημαντικό ή μήπως παρασύρθηκα και θεώρησα ότι είναι ασήμαντο και δεν τό'βαλα». Ένα θέμα, είναι το θέμα της Αναγνώρισης της γενοκτονίας των Ασσυρίων, γιατί αυτό θα γίνει, θα γίνει Αναγνώριση. Σας το λέω, με ποιο τρόπο; Έτσι, λίγο ωμό. Βλέπω ακόμα κι η Βίκυ τώρα ανησυχεί, γιατί ξέρει όταν ο Δάσκαλος λέει: ωμό..., σου λέει, «θα πέσει τσεκούρι τώρα». Εσείς είστε περήφανοι, για τις δράσεις σας για το θέμα της ποινικοποίησης; Ενώ έγινε. Είναι ένα ερώτημα. Γιατί προσέξτε. Σε μερικά χρόνια, τα παιδιά σας, θα σας ρωτάν: «Γιάννη, ήσουνα στις επιτροπές που στρίμωξαν τους ανθρώπους για να γίνει;»

Ας πούμε, όταν είναι ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης, που πάλεψε για το '94, είμαστε τώρα μετά από 21 χρόνια, άμα του πείτε: «Πάλεψες;» θα πει: «Ναι!» Να ξέρετε ότι εκείνη την εποχή, ήταν μερικοί που δεν πάλεψαν, απλώς έγινε. Εγώ σας το λέω έτσι - διπλωματικά τώρα - ότι η Αναγνώριση θα γίνει. Άρα θα 'χει λόγο, αν θα έχετε συμμετέχει, αν θα 'χετε βάλει το χεράκι σας ή τη χερούκλα σας, γιατί είστε και κάμποσοι, εντάξει; Δεν είναι μόνο το χεράκι, ή μετά θα μου πείτε ότι «δεν έγινε επειδή υπήρχε τουρκικός δάκτυλος...» Γιατί προσέξτε, με τους Τούρκους λέμε πάντοτε για δάκτυλο, δεν λέμε ποτέ για χέρι. Ενώ εμείς στήνουμε πλάτη. Μιλώ γιατί μερικές φορές είναι πιο κάτω. Άρα, προσέξτε πάρα πολύ, γιατί είστε νέοι και σας το λέω εγώ, εμπειρικά, γερνάμε γρήγορα. Άρα, όταν γερνάμε γρήγορα, μετά αξιολογούμε τι έχουμε κάνει. Οι γέροι, προς το τέλος, θέλουν να κάνουν πράγματα. Γιατί μετά είναι... (δείχνει επάνω) και σου λέει: «Ας πούμε λοιπόν, ότι έκανα κάτι, να πάρω πόντους, να μην φύγω και χωρίς πόντους και μετά όταν θα δω τον Άγιο Πέτρο, στα κλειδιά, θα του πω: Ξέρεις, εγώ έκανα κι αυτό, έ;» Ωραία. Άρα, λέω να θυμάστε ότι αυτά συμβαίνουν πιο γρήγορα από ότι υπολογίζετε. Είναι μερικοί από εσάς που μπορεί να δραστηριοποιούνται, ήδη, πολιτικά. Να το θυμάστε ότι ένα μεγάλο πρόβλημα που έχει το Ποντιακό στοιχείο στην Ελλάδα, είναι ότι μπήκε στον πολιτικό χώρο. Ένα μεγάλο πλεονέκτημα που έχει το Αρμενικό, είναι ότι επειδή δεν υπήρχε Αρμενία, δεν μπορούσαν να μπουν στον πολιτικό χώρο, άρα όλοι ασχολήθηκαν με το θέμα της Αναγνώρισης. Ελπίζω να βλέπετε τις διαφορές, σε πόσα κράτη έχουν αναγνωρίσει μία γενοκτονία και μια άλλη... Αυτό λοιπόν θέλει να πει ότι έχουμε επιπτώσεις. Είναι μερικοί που στον Ποντιακό χώρο, το μόνο που μπορούν να πουν είναι ότι πολιτεύτηκα. Υπάρχει και χειρότερο: Είναι μερικοί που μπήκαν στον Ποντιακό χώρο, για να πολιτευτούν. Άρα θα 'ταν καλό – αυτό δεν μας πειράζει, εντάξει, δημοκρατία είμαστε, τα κόμματα πρέπει να υπάρχουν – θα 'ταν καλό, όμως, να υπάρχει και μια εθνική κατάσταση. Και κατάκτηση. Μια εθνική αλλαγή. Οι άνθρωποι που έκαναν έναν αγώνα για τα θέματα των Αναγνωρίσεων, τώρα εσείς, θέλετε δεν θέλετε, επειδή είστε πολύ νέοι – οι περισσότεροι από εσάς μπορεί ίσα ίσα να είχαν γεννηθεί το '94 – φανταστείτε λοιπόν, άμα τους ρωτήσετε αν είχαν συμμετάσχει. «Πότε γεννήθηκες;» «το '87». Άρα για 7 χρόνια τι έκανες για προετοιμασία; (γελάνε) «Εσύ πότε γεννήθηκες;» «Το '89». Άρα για 5 χρόνια τι έκανες; «Βλέπετε συμφωνείτε όλοι ότι, θα 'ταν άδικο να το κάνω. Έτσι δεν είναι; Τώρα όμως... πόσο χρονών είσαι;» «28».

Είκοσι οκτώ. Άρα το ερώτημα είναι, αυτά που γίνονται τώρα, θα συμμετέχεις ή θα μου πεις πάλι, είμαι πολύ μικρός; Αα, τώρα δεν έχει δικαιολογία, άρα τώρα θα δείτε ότι ενώ θα κάνω τις ίδιες ερωτήσεις, θα πείτε: «Καλά ρε Γρηγόρη, δεν έκανες τίποτα;» Γιατί προσέξτε, σε είκοσι χρόνια, θα υπάρχει πάλι, εδώ, αυτός εδώ (δείχνει τον εαυτό του) και θα σου λέει: «Θυμάσαι;» Θα λες: «Ωχ, ναι θυμάμαι, θυμάμαι». Άρα, πρέπει να περάσετε πολύ πιο δυναμικά σε κάποια θέματα που έχουν εθνική εμβέλεια, για τα οποία θα είστε περήφανοι στο μέλλον και θα λέτε ότι εμείς κάναμε ένα πράγμα! Τώρα που γίνονται τα πράγματα στη Συρία και στο Ιράκ, πρέπει να πείτε κάτι. Εγώ δεν σας λέω, ξαφνικά να πάτε στη Συρία ή στο Ιράκ και να πάτε στο μέτωπο και να πείτε: «Αυτός ο Ναός, μην ακουμπάτε», αλλά θέλω να σας υπενθυμίσω ένα πράγμα. Οι καταδρομείς οι Αρμένιοι, όταν έγινε ο πόλεμος στο Αρτσάχ, και οι Αζέροι προσπαθούσαν να διαλύσουν τα πάντα, ξέρετε ότι υπάρχει ένα μοναστήρι, όπου δεν υπάρχει καμία σφαίρα σε ύψος ανθρώπου. Όλες οι σφαίρες είναι πιο ψηλά. Γιατί όλοι στάθηκαν μπροστά στην εκκλησία. Όταν τις σφαίρες τις πετάει MIG και είναι αεροσκάφος - για όσους δεν ξέρουν τι είναι MIG - τις ρίχνει εναντίον του μοναστηριού, το να καθίσεις μπροστά όρθιος, στη σειρά όλοι οι καταδρομείς, για να μην χτυπήσουν το μοναστήρι..., θέλει λίγο προετοιμασία... Το λέω αυτό, γιατί ξέρετε, είναι μερικές φορές ακούμε τις εκφράσεις: καντέμηδες και μερικές φορές αναρωτιέσαι που είναι οι τριάντα. Και μερικές φορές έχουμε μόνο το τριάντα αλλά όχι τον Έλληνα. Είναι οι ψήφοι. Εδώ λοιπόν τα πράγματα, μένουν. Άμα πάτε μια φορά στο Αρτσάχ και πάτε και δείτε αυτό το μοναστήρι, θα σας το εξηγήσει ο παπάς. Και θα τα δείτε. Από πάνω, οι σφαίρες είναι σφηνωμένες. Άρα, λέω απλώς ότι, στη ζωή μας έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε πράγματα σε ένα παράθυρο. Ένα παράθυρο συγκεκριμένο εδώ, για σας είναι - ως ανθρωπότητα - είναι η γενοκτονία των Ασσυρίων, που είναι απαράδεκτο που δεν τό'χουμε αναγνωρίσει και πρέπει να παλέψουμε όλοι, όχι να παλέψουμε μόνο και μόνο επειδή τους λυπόμαστε, αλλά επειδή καταλαβαίνουμε ότι, και στρατηγικά, αυτοί οι τρεις λαοί μαζί, ως τριάδα, έχουν καλύτερη αποτελεσματικότητα όταν διεκδικούν κάτι στο εξωτερικό, γιατί λένε «εμείς είμαστε ενωμένοι και εμείς τα βρήκαμε όλα». Ωραία. Και το άλλο είναι, για τα θέματα που υπάρχουν, όπως είναι το θέμα του βιβλίου ή όπως είναι το θέμα στη Συρία, να μπορείς να πεις «κι εγώ είπα κάτι». Γιατί εγώ νομίζω, ότι είδατε τώρα πρόσφατα, ότι έγινε μία καταστροφή στην Αλβανία, από εκκλησία. Άρα, στην αρχή θα μου πείτε «εντάξει η Συρία είναι εκεί πέρα, το Ιράκ είναι εκεί πέρα. Τι να κάνουμε ρε Νίκο, τι να κάνουμε;» Τώρα είναι στην Αλβανία. Ναός. Του Αγίου Αθανασίου.

- «Το ξέρεις Ελένη; Ωραία. Τον είδες μετά πως είναι; Είδες τη φωτογραφία; Α, δεν πρόλαβες. Εσύ πρόλαβες να δεις τη φωτογραφία;»
- «Στις ειδήσεις το είχε»

Ωραία. Αλλά θέλω να σου πω, ότι,

- «Θα κάνετε κάτι γι' αυτό;»
- «Τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;»
- «Είναι πάρα πολύ απλό. Να ξέρετε, πολύ απλά, όλοι οι Έλληνες σε όλη την Υφήλιο, απ' τα πρώτα πράγματα που κάνουν όταν είναι στο εξωτερικό είναι, να κάνουν μία εκκλησία. Ωραία. Τώρα ξέρεις τι μπορείς να κάνεις;»
- «Ναι. Να πάω να χτίσω μια εκκλησία;»

- «Να προσέχεις όταν λες ναι στον Δάσκαλο, γιατί μπορεί να το χρησιμοποιεί. Ο Γρηγόρης δεν λέει ούτε ναι, ούτε όχι, γιατί ξέρει ότι και να πω, μετά θα είναι...»

Θέλω να σας πω, το θέμα είναι ότι το θέμα της αποκατάστασης είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί μπορούμε τώρα να πούμε τώρα ότι είμαστε όλοι λυπημένοι. Το θέμα είναι ότι, θα ξαναγίνει αυτό εκκλησία ή θα την αφήσουμε έτσι; Άρα ήδη υπάρχουν Πανεπιστήμια στο εξωτερικό, που έχουν βάλει ως πρόγραμμα για λογισμικό, να γίνεται η καταγραφή από όλους τους Ναούς που υπάρχουν, με μεγάλη λεπτομέρεια – τα λεγόμενα scanner τριών διαστάσεων – που μας επιτρέπει μετά, αν τυχόν γίνει καταστροφή, να κάνουν ακριβώς το ίδιο. «Το ξέρετε αυτό;» «Όχι» «Εσύ το ξέρεις;». Υπάρχει αυτό, υπάρχει. Μπορείτε να ενημερωθείτε. Θα μπορούσατε λοιπόν να καταλάβετε ότι αν υπάρχουν αυτές οι κάμερες να καταγράφουν, με αυτό μπορείτε να μπεις στο διαδίκτυο και να έχεις ακριβώς το ίδιο κτίριο. Εντάξει; Θα δώσω πηγές, στο τέλος. Άρα λέω ότι, δεν είναι δυνατόν να το σκέφτονται άνθρωποι που δεν έχουν καμία σχέση – θρησκευτικά - με το ναό, αλλά ξέρουν από κτίρια, από αρχιτεκτονική κι εμείς, ας πούμε, να λέμε, «...κρίμα...» Δηλαδή το ερώτημα που πρέπει να θέσετε στον εαυτό σας, είναι το εξής: «Αν σε κάποια φάση, είναι μες στην Ελλάδα, χτυπηθεί ναός. Τι διαφορετικό θα κάνατε δηλαδή; Μήπως θα μου έκανες την ίδια ερώτηση, Τι μπορούμε να κάνουμε;»

- «Α, μήπως τότε θα το σκεφτόσουν να το διορθώσεις;»

Α, Ωραία. Η ιδέα ποια είναι; Αν πραγματικά είσαι Χριστιανός, Χριστιανή; «Είσαι Χριστιανή μόνο στην περιφέρεια αρμοδιότητάς σου;» Όπως κάνει η αστυνομία, ας πούμε. Πας στο αστυνομικό τμήμα, θες να δηλώσεις κάτι, και λέει «Παιδιά εδώ, δεν είναι αρμοδιότητά μας, πρέπει να πάτε στο άλλο». Άρα, εδώ πάνω κάτω τι κάνουμε; Λέμε, «αν είναι αρκετά μακριά, κρίμα...». Αν είναι στο χωριό μου, στην Κρύα Βρύση, που καταστρέφουν την εκκλησία, «Απαράδεκτο!». Το θέμα είναι ότι έχετε σκεφτεί ότι σε μερικά χωριά, είναι τρεις κι ο κούκος; Κι άμα δεν τους βοηθήσετε εσείς, πως θα το κάνουν; Πρέπει να το αποφασίσουμε. Άρα, συνολικά θέλω να σας πω ότι το θέμα της υπευθυνότητας, πως φαίνεται; Από το έργο που παράγετε. Και μόνο. Πολλοί από εσάς μπορεί να θεωρούν ότι είναι ακόμα και υπεύθυνοι. Το θέμα είναι ότι, πως μπορούν να το αποδείξουν ότι είναι υπεύθυνοι; Με το έργο. Άρα, αν με το έργο έχετε αποδείξει ότι έχετε κάνει μια αποκατάσταση - γιατί μπορώ να σας πω ότι εγώ έχω συμμετέχει σε τέτοιες προσπάθειες – αν έρθει ένα τσούρμο οργανωμένο, για να κάνουμε μία ανακαίνιση, ξέρεις με τι ταχύτητα γίνεται; Ούτε να το φανταστείτε. Και μετά φεύγετε και είναι άθικτο. Σας δίνω ένα παράδειγμα πολύ απλό, που έγινε στη Γαλλία, με τα χρώματα. Είχαν παρατηρήσει ότι σε μερικά μεσαιωνικά χωριά, άρχισαν να βάζουν πλαστικές μπογιές, όπου να 'ναι. Ήταν πιο εύκολο. Αυτοί λοιπόν έφτιαξαν μπογιές με ώχρα, φυσικές μπογιές, και ξαφνικά αυτός ο σύλλογος, που ήταν σ' όλη τη Γαλλία, αποφάσισε ότι «φέτος θα πάμε στο χωριό τάδε» και εκεί πέρα έβαφαν όλο το χωριό. Τζάμπα. Και βέβαια βοηθούσαν και οι άνθρωποι του χωριού, αλλά βέβαια δεν ήξεραν ακριβώς τι έπρεπε να κάνουν, τους έλεγαν θα κάνεις, αυτό κι αυτό! Λοιπόν. Πρέπει να καταλάβετε, αυτή η ώχρα μπογιά, προστατεύει το ξύλο κι είναι φυσική, γιατί είναι πέτρα, το προστατεύει για πενήντα χρόνια. Η άλλη η μπογιά η πλαστική, ξεφλουδίζει τον επόμενο χρόνο. Άρα, ξαφνικά αυτά τα χωριά, αναδύθηκαν και έγιναν και τουριστικά, από τι; Από απλώς ότι 'βάφαν τις πόρτες στην αρχή. Σας το λέω σαν πρακτικό παράδειγμα, που αυτό όταν έχετε μία μεγάλη μάζα ανθρώπων, μπορεί να οργανωθεί και να

έχετε έναν συντονισμό και να πει: «Έχουμε μία δράση. Θα κάνουμε αυτό». Το θέμα είναι φαίνεται αυτή η δράση ή δεν φαίνεται; Ας πούμε εδώ είναι το ενδέκατο (11^η Πανελλήνια Συνάντηση Ποντιακής Νεολαίας). Ωραία! Ξέρω τώρα ότι ο Γρηγόρης θα λέει: «τι θέλαμε και το βάλαμε πίσω (το πανό) και το χρησιμοποίησε τώρα» «Να! το έχω κι εδώ!...»

- «Πως μπορείτε να μου αποδείξετε ότι είναι το 11^ο ;»

Θα μου πείτε: Πέρυσι ήταν το 10^ο. Άρα έχετε πρακτικά; Δηλαδή υπάρχει βιβλίο; Που έχει καταγράψει τι έχετε κάνει στο 10; Σε αυτό το 10 είναι γραμμένο τι έχετε κάνει; Ή τι έχετε κάνει; Εννοώ, ας πούμε τώρα – βλέπεις μιλάω – άρα θα είναι γραμμένο: Νίκος Λυγερός, μίλησε.

- «Αυτό είναι πρακτικά;»
- «Ναι».
- «Όχι αυτό δεν είναι πρακτικά. Αυτό είναι πρακτικά, αν θες, για σύλλογο, για εταιρεία. Δεν είναι πρακτικά για όλα. Γιατί θα σου πει μετά ο άλλος, τι είπε; Γιατί σε βλέπω κουμπωμένο ξαφνικά;»
- «Όχι δεν είμαι κουμπωμένος»
- «Δεν είσαι κουμπωμένος, άρα πως θα μου αποδείξετε ότι είναι 11;»

Τι θέλω να σας πω; Άμα σε κάθε συνάντηση, ας πούμε είχατε φτιάξει ένα σπίτι. Λέω τυχαία ότι να'ναι, μην το πάρετε στραβά. Θα μου λέγατε, στην συνάντηση 10, φτιάξαμε αυτό το σπίτι. Στην 2 ήταν στην άλλη πόλη αυτό. Εγώ θα έχω μια καταγραφή απ'το έργο. Άμα είναι στη συνάντηση 10, μιλήσαμε, στην 11 ξαναμιλήσαμε και στη 12 το πιο πιθανό είναι να ξαναμιλήσουμε π.χ., για τους χορούς που λέγαμε, κάνεις ένα χορό. Στο τέλος του χορού δεν φαίνεται ότι έκανες χορό, δεν μένει. Μένει μόνο η διδασκαλία, σ'αυτούς που τον μαθαίνετε. Άρα ένας χοροδιδάσκαλος, άμα του πω:

- «Εσύ πόσα χρόνια είσαι χοροδιδάσκαλος;»
- «Τόσα»
- «Απόδειξέ το!»

Θα μου πει: «Ο τάδε που είναι γνωστός, ήταν μαθητής μου πριν 15 χρόνια». Λέω «Εντάξει». Άμα μου πει «Εγώ, ξέρεις χοροπηδούσα και την επόμενη χρονιά χοροπηδούσα και την μεθεπόμενη χοροπηδούσα», εγώ δεν το ξέρω από πουθενά. Ε, χοροπήδησε. Το θέμα είναι αν αφήνουμε ένα ίχνος. Η ανθρωπότητα παλεύει εναντίον της βαρβαρότητας, με ποιό τρόπο; Η βαρβαρότητα σβήνει τα πάντα.

- «Σου καίει ένα βιβλίο. Εσύ τι κάνεις; Κλαις!»
- «Ναι»
- «Το ξαναγράφεις!»
- «Εννοείται!»
- «Εννοείται!»

Το θέμα είναι:

- «Έχεις κρατήσει στοιχεία για να το ξαναγράψεις; Εννοείται πως όχι...»
- «Επειδή θεωρείς δεδομένο ότι το έχεις»

- «Ε, μπράβο! Αυτό θέλω να σας πω»

Η καταγραφή στη βιβλιοθήκη στη Νάουσα, που είναι – «είδατε την κυρία Βάσω κιόλας; Την είδατε τη Βάσω ή όχι;» «ήτανε, ήτανε» «μπράβο λοιπόν, ελπίζω να καταλάβετε ότι αυτός είναι συυλοβάτης, εντάξει;» - άρα, μερικές φορές το να φύγει ένας άνθρωπος από μία βιβλιοθήκη, ξαφνικά, γίνεται μουσείο. Γιατί κανένας δεν τα διαχειρίζεται. Κανένας δεν ξέρει να τα βάλει, κανένας δεν ξέρει να τα βρει. Δεν υπάρχει κατάλογος. Άρα, λέω λοιπόν ότι, όταν σκεφτόμαστε, - επειδή οι δικοί μας έχουν ζήσει γενοκτονία – μήπως πρέπει, αυτά τα βιβλία να είναι σκαναρισμένα κάπου; Ψηφιοποίηση. Μήπως πρέπει να υπάρχει δεύτερος χώρος αποθήκευσης; Προστασία. Όταν τα βάζω τα βιβλία, μήπως πρέπει να είναι σε θήκες που είναι ειδικές; Γιατί αλλιώς χαλάνε;

Όταν λοιπόν παράγω ένα έργο, π.χ., όταν συμμετέχω σε ένα ψήφισμα, σιγά – σιγά γίνεται νομοθεσία. Αυτό μετά, μένει. Γιατί είναι μέσα στο Ελληνικό κράτος, ότι ο Νόμος τάδε είναι αυτός! Και μετά εσείς μπορείτε να πείτε: στην Συνάντηση 2, ήμασταν εκεί, για να φτιάξουμε το νόμο 3229 του 19...τόσο, λέω ότι να'ναι, εντάξει; Το θέμα είναι ότι, θα κάνετε κάτι για τα επόμενα; Που θα φαίνεται ότι εσείς το κάνατε; Γιατί αλλιώς, μοιάζετε με τις κυβερνήσεις, οι οποίες πριν τις εκλογές λένε θα κάνουμε έργο, μετά λένε «Δεν μπορέσαμε. Αλλά άμα είναι, να μας ξαναψηφίσετε για να ξανακάνουμε αυτό που δεν μπορέσαμε». Άρα, εσύ λες: «εγώ μαζί σου...» Εδώ είναι λοιπόν το ίδιο. Δεν έχετε ποτέ ψηφίσει πρόεδρο στην Πανεπιστημιακή χωρίς να έχει παράγει έργο και να σου λέει «δεν πρόλαβα, θα το κάνω την επόμενη».

- «Εσύ κάνεις θόρυβο τώρα... δεν ξέρω αν θέλει να πει κάτι, αυτό το πράγμα...»

Λοιπόν! Θα σας δώσω ένα παράδειγμα, επειδή έχουμε και ανθρώπους του στρατού εδώ. Πολεμική αεροπορία, τους κάνω την εξής ερώτηση, λέω:

- «Ξέρετε, ο ΑΓΕΑ είναι μια χαρά». Με κοιτάζουν τώρα. Λέω:
- «Έχετε να πείτε κάτι;»
- «Όχι, ο ΑΓΕΑ είναι μια χαρά»

Λέω:

- «Ούτως ή άλλως, όλοι οι ΑΓΕΑ, είναι μια χαρά».

Εκεί πέρα βέβαια οι φατσούλες αλλάζουν εντελώς. Λέω:

- «Δεν συμφωνείτε, έ;»

Ε, αρχίζουν μερικοί – χωρίς να λένε ονόματα βέβαια – να λένε «Ε, όχι και να συμφωνούμε...» - ήταν με βαθμό (δείχνει τον ώμο), ε;

Λέω:

- «Εντάξει, έχετε δίκιο, ας είμαστε ειλικρινείς, θα πάρετε όλοι μια κόλα και θα μου καταγράψετε ποιοί είναι καλοί ΑΓΕΑ και ποιοί δεν είναι»
- «Να το κάνουμε τώρα, Δάσκαλε;»
- «Ναι, τώρα. Απλώς θα βάλετε την υπογραφή από κάτω, γιατί εγώ θα τα πάω στο Υπουργείο» λέω «Για να ακουστεί αυτό που λέτε»

Ξέρετε τι έγινε ξαφνικά. «Εντάξει τώρα, εμείς... το λέγαμε, έτσι... Μια χαρά είναι»

Και βέβαια ξέρετε τι γίνεται; Μόλις βγαίνουν στη σύνταξη, μας ανακοινώνουν όλα αυτά που έχουν κάνει προηγουμένως. Μ'αρέσουν πάρα πολύ οι άνθρωποι στην πολιτική, που ακούν πρέσβη. Όλοι είναι πάντοτε "Πρέσβης εν' αποστρατία". Ε, τότε αν είναι πρέσβης, ξέρει ακριβώς ότι δεν έχει να πει τίποτα. Του έχουν πει να μη λέει τίποτα. Άρα όταν πάτε σε μια διάλεξη και μιλάει πρέσβης, αμέσως να κοιτάτε αν έχει Ε.Α., μετά. Άμα έχει Ε.Α., θα μάθετε κάτι, αλλά προσέξτε, όχι για τώρα, αλλά για πριν 20 χρόνια. Ε, πάνω, κάτω είναι το ίδιο.

Αλλά λέω, μερικές φορές, στην Πανποντιακή

- «Είστε πάντοτε, πάντοτε, σύμφωνα με όλα αυτά που αποφασίζουν οι πιο πάνω, έτσι δεν είναι;»
- «Όχι απόλυτα»
- «Όχι απόλυτα, αλλά το 'χετε γράψει, κάπου; Ότι δεν συμφωνείτε... με τους γέρους. Εντάξει;»
- «Έχει ειπωθεί»
- «Έχει ειπωθεί. Από κάτω γράφει Μίλτος;»
- «Νεολαία, γενικώς»
- «Α! Γράφει Νεολαία. Οκ... Αεροπορία, ας πούμε...»

Τι θέλω να πω; Στο τέλος, μας ενοχλεί να βάλουμε μία υπογραφή. Αλλά να ξέρετε, μόνο οι υπογραφές μένουν. Όταν λοιπόν θα γίνει, ένα ψήφισμα, όταν μετά θα περάσει ο νόμος, θα λέμε: Ο νόμος τάδε, του τάδε. Είναι αυτός που πήγε στη Βουλή, πήρε τα χαρτιά σας και πάει και το λέει: «Παιδιά, να περάσει στην Ολομέλεια». Έχει μεγάλη σημασία. Γιατί μερικές φορές πηγαίνετε και λέτε «θα το πούμε στη Βουλή». Ωραία. «Σε ποιόν;» «Ε, δεν ξέρω». Μετά όταν του το λέτε, πρακτικά, σας λέει:

- «Καλά σε μένα διαλέξατε; Εγώ είμαι υπέρ, βέβαια. Αλλά όχι να το καταθέσω εγώ»
- «Όταν θα το καταθέσεις, τα Πρακτικά της Βουλής, λέει το όνομά σου»

Όταν είναι περήφανος γι' αυτό που κάνει, το χαίρετε που είναι το όνομά του. Αυτό ήθελα να σας πω και να ξέρετε ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος να μείνετε στην Ανθρωπότητα. Για όλα τα άλλα, είμαστε στην κοινωνία. Τα λέμε, καφενείο, τσακωνόμαστε, λέμε «είναι απαράδεκτοι, είναι όλοι ίδιοι, και τα λοιπά» και μετά στο τέλος, απολύτως τίποτα. Μετά όμως, όταν παράγουμε ένα έργο κι έχει ένα ίχνος, τότε η Ανθρωπότητα, στήνει. Μετά εκεί μπορούμε να χτίσουμε επάνω σ' αυτό. Δηλαδή, η Αναγνώριση της γενοκτονίας των Αρμενίων, το '96, δεν γινόταν με τίποτα, άμα δεν είχε γίνει η Αναγνώριση των Ποντίων το '94. Με τίποτα! Και ρωτάω: «Πως είναι δυνατόν, αφού είναι το 1915, τότε το κατάλαβαν;» Διότι πριν, φοβόντουσαν και να το διεκδικήσουν. Ποιός μπορεί να μου πει, γιατί η Αναγνώριση των Ποντίων, ενώ είναι μετά, έγινε πριν την Αναγνώριση των Αρμενίων; Πως;

- «Εννοείς οι ψηφοφόροι, μάλλον δεν το είπες κι εγώ το παρερμηνεύω»
- «Θέλει να πει ότι, ένα εκατομμύριο Πόντιοι και ειδικά μετά το '90 που ήρθαν πρόσφυγες...»

Άρα, όλοι ξέρετε ότι παρόλο που πέρασε, στην πραγματικότητα πέρασε για άλλο λόγο που νομίζουμε. Άρα, η πρώτη Αναγνώριση θα ήταν σίγουρα οι Πόντιοι, γιατί είναι ο μεγαλύτερος πληθυσμός. Μετά είναι οι Αρμένιοι και επειδή οι Ασσύριοι είναι 15.000 συνολικά, ε, δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμα. Τόσο απλά, τόσο ωμά και τόσο μη διπλωματικά. Αλλά, θέλει να πει ότι, όμως, για να αναγνωριστούν οι Ασσύριοι που είναι μόνο 15.000, αν ξαφνικά και οι Πόντιοι και οι Αρμένιοι – όπως το κάνουμε και έχουν αρχίσει και λένε: «Παιδιά, πρέπει να τους αναγνωρίσουμε» - ξαφνικά, ο πολιτικός, δεν ακούει μόνο 15.000 άτομα. Ακούει όλους τους άλλους. Αυτό είναι κίνηση Ανθρωπότητας. Γιατί αναγνωρίζεις κάποιον που δεν μπορεί να το κάνει μόνος του. Όταν λοιπόν – θα σας το πω πολύ πρακτικά – οι δύο πολιτείες της Αυστραλίας που έχουν αναγνωρίσει την γενοκτονία των Ποντίων και οι δύο το έχουν αναγνωρίσει με την τριάδα γενοκτονιών. Έγιναν προσπάθειες για να αναγνωριστεί η γενοκτονία των Ποντίων μόνη της, απορρίφθηκε! Όταν έγινε με την τριάδα, δηλαδή, Πόντιοι, Ασσύριοι κι Αρμένιοι, πέρασε! Δύο πολιτείες λοιπόν της Αυστραλίας, το κατάφεραν. «Και θά 'χουμε τον Παναγιώτη, άρα θα το δείτε ζωντανά». Λέω λοιπόν ότι είναι, και θέματα Ανθρωπότητας και θέματα Στρατηγικής και θέματα συντονισμού.

Αυτά είχα να σας πω, νομίζω ότι είστε αρκετά ώριμοι και έτοιμοι να πάρετε αποφάσεις, αλλά να θυμάστε, μην παίρνετε μόνο αποφάσεις, να παράγετε και έργο. Γιατί,

- «Βλέπεις αυτό το καρτελάκι που έχεις; Όταν θα πας σπίτι σου, θα το κρατήσεις;»
- «Ναι, πιστεύω...»
- «Γιατί; Βλέπεις όμως, πρόσεξε, στην αρχή ήταν μόνο ένα πλαστικό, εντάξει; ένα μεταλλικό και ένα χαρτί. Τώρα επειδή ήσουν εδώ, γίνεται αναμνηστικό»

Εγώ, μπορεί μετά αυτή να πεθάνει, εκατό χρόνια μετά, θα δω, ότι ήταν εκεί. Είναι ακριβώς αυτό που κοιτάζετε εσείς με τους παππούδες και τις γιαγιάδες, που έχουν το αναμνηστικό που ήταν στο Σύλλογο το Μουσικό, Φιλαρμονικό στην Τραπεζούντα. Κι εσύ λες: «Γιατί το κράτησαν;» Για τον ίδιο λόγο. Κρατάς ένα ίχνος. Γιατί πριν αυτό, άμα δεν συμμετείχες εδώ και στο έδινα, θα 'ταν τίποτα για σένα. Μόνο και μόνο που συμμετείχες – «εδώ δεν έχεις το όνομά σου εσύ. Σε ξέρουν όλοι;» - θέλω να σας πω ότι, αυτό που μένει μέσα στη μνήμη, είναι το ίχνος της ανθρωπιάς. Δηλαδή το όνομά σου είναι σημαντικό επειδή είναι πάνω σ' αυτό το χαρτί. Άμα σου έβαζα μία κόλα λευκή με το όνομά σου και αυτό, δίπλα, αυτό θα ήταν άχρηστο, το όνομά σου, άχρηστο. Όταν είναι τα δύο μαζί, στο ίδιο σημείο, τότε είναι χρήσιμα.

Είναι το ίδιο. Είναι το ίδιο. Εδώ έχετε την ευκαιρία να κάνετε κινήσεις που θα μείνουν και όταν θα αλλάξετε, δηλαδή όταν θα μεγαλώσετε και δεν θα είστε πια στη Νεολαία, θα μπορείτε να πείτε, άνετα στους άλλους: «Εμείς όταν ήμασταν στη Νεολαία, βοηθήσαμε σ' αυτό το έργο. Κάναμε αυτό το έργο. Αφήσαμε το ίχνος αυτό». Και εδώ τα θέματα που συζητήσαμε, έχετε τη δυνατότητα να το υλοποιήσετε.

Ευχαριστώ πολύ.

Να 'στε καλά.